

ζόμενοι εἰς ἐπισκόπους. Οὕτως ἤρέθησαν εἰς διαδοχὴν τοῦ καθαιρεθέντος Διονυσίου, ὁ ἱερομόναχος Φιλόθεος κατ' Ἰούλιον τοῦ 1714¹, εἰς διαδοχὴν τοῦ τελευτήσαντος Ἱερεμίου ὁ ἱερομόναχος Ἀνανίας Μ. πρωτοσύγκελλος τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κατὰ Μαῖον τοῦ 1763².

Ἐνίοτε περὶ τοῦ διὰ μεταθέσεως αἰρουμένου ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν ὠρίζετο ὅτι οὗτος θὰ διατελῆ ἔχων καὶ τὴν ἀφ' ἧς μετετέθη μητρόπολιν κατὰ πάντα τὸν βίον. Οὕτω κατ' Ἰούλιον τοῦ 1718 περὶ τοῦ εἰς διαδοχὴν τοῦ Φιλοθέου μετατεθέντος Μ. Κορυτσᾶς Ἰωάσαφ ὠρίσθη ὅτι θὰ διατελέσῃ οὗτος ἔχων καὶ τὴν μητρόπολιν Κορυτσᾶς κατὰ πάντα τὸν βίον³.

Μετὰ τὴν ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ Π. Σαμουήλ τοῦ Χαντζερῆ ἐν ἔτει 1767 συγχώνευσιν τῶ οἰκουμενικῷ θρόνῳ τῆς αὐτοκεφάλου ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν μετὰ τῶν ταύτῃ ὑποκειμένων μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν, ἧτοι τῆς Καστορίας, Πελαγωνίας, Βοδενῶν, Κορυτσᾶς, Βελεγράδων, Στρουμνίτζης, Γρεβενῶν, Σισανίου, Μογλενῶν, Πρεσπῶν, Δεβρῶν, Κόρας καὶ Βελισσοῦ οἱ ἀρχιερεῖς τῆς τέως αὐτοκεφάλου ἀρχιεπισκοπῆς ἤρουντο, ὡς καὶ πάντες οἱ ἄλλοι ἀρχιερεῖς τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου, ὑπὸ τῆς συνόδου τούτου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ.— Περὶ διαιρέσεως τῶν ἐπισκοπῶν*, ὑπὸ Κ. Μ. Ράλλη.

I. Διαίρεσις ἐπισκοπῶν καλεῖται ἡ πράξις τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, δι' ἧς ἐκκλησιαστικὴ τις ἐπαρχία χωρίζεται εἰς δύο ἢ καὶ πλείονας ἐπισκοπάς.

II. Ὑποκείμενον ἔχει 1) ἐπισκοπὴν χωριζομένην ἀπὸ τῆς μεθ' ἧς ἦν ἡνωμένη α' μητροπόλεως Οὕτω λ. χ. τῶ 1739 ἡ πόλις Τρίκκη μετὰ τῶν χωρίων αὐτῆς ἀποσπασθεῖσα τῆς μητροπόλεως Λαρίσης ἐγένετο αὐθις ἰδίᾳ ἐπισκοπῆ¹, ἐπὶ Π. Ἰωακείμ τοῦ Β' ἐχωρίσθησαν τῆς μητροπόλεως Κρήτης ἡ μετ' αὐτῆς ἡνωμένη ἐπισκοπὴ Λάμπης², τῆς δὲ μητροπόλεως Ἰωαννίνων ἡ μετ' αὐτῆς ἡνωμένη ἐπισκοπὴ Βελλᾶς καὶ Κονίτζης³. Ἡ 2) ἐπισκοπῆς. Οὕτω ἐχωρίσθη εἰς δύο ἐπισκοπάς ἡ ἐπισκοπὴ Πολυφθέγγους καὶ Δαμαλῶν καὶ Πεδιάδος⁴, ἡ ἐπισκοπὴ Κισσάμου καὶ Σελίνου ἐχωρίσθη

¹ Αὐτ. 837-838.

² Αὐτ. 888-890.

³ Αὐτ. 861.

* Ἐξήγησις συντετηγμένων λέξεων: ΕΕΚ. = Ἐπαρχιακὰ Ἐκκλησιαστικὰ Κωνσταντινουπόλεως, ἐκδοθ. ὑπὸ I. Σοκολόφ, ἐν Πετρούπολει. — ΙΣ. = Ἱερὸς Σύνοδος. — Μ = Μητροπολίτης. — Π = Πατριάρχης.

¹ Ὅρα I Σ. τόμ. Κ' (1917) ἀριθ. 285 σ. 12.

² Ὅρα τὸ ἀπὸ Μαῖου 1863 πατριαρχ. καὶ συνοδ. ὑπόμνημα ἐν ΕΕΚ. 172 - 174.

³ Ὅρα τὸν ὡσαύτως ἀπὸ Μαῖου 1863 πατριαρχ. καὶ συνοδ. τόμον αὐτ. 100 - 102.

⁴ Ὅρα Κ. Μ. Ράλλη, Περὶ ἐνώσεως καὶ ἐπιδόσεως ἐπισκοπῶν 1911 σελ. 3 σημ. 6.

τῆς μεθ' ἧς ἦν ἠνωμένη ἐπισκοπῆς Κυδωνίας¹. Παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ ἀπὸ 21 Ἰουλίου 1912 νόμου ἀριθ. 2890 διαίρεθῆσιν τῆς ἐκκλησιαστ. ἐπαρχίας Χαλκίδος καὶ Καρυστίας, ἀπετέλεσεν ἡ Καρυστία ἰδίαν ἐκκλησιαστ. περιφέρειαν² 2) Μητρόπολιν χωριζομένην ἀπὸ τῆς μεθ' ἧς ἦν ἠνωμένη μητροπόλεως. Οὕτω λ. χ. ἡ μητρόπολις Ἀλαβίας καὶ Σωτηροπόλεως ἐχωρίσθη εἰς δύο μητροπόλεις³.

III. Γίνεται 1) δι' εὐλογον αἰτίαν, οἷα λογίζεται ἡ ἀμφοτέρων τῶν ἠνωμένων ἐπαρχιῶν α', εὐπορία καὶ τὸ δυσχερὲς τῆς ὑφ' ἐνὸς ἀρχιερέως διακυβερνήσεως αὐτῶν. Οὕτως ἐπὶ Π. Ἰωακείμ τοῦ Β' ἀνηρέθη ἡ τῆ μητροπόλει Ἰωαννίνων ἔνωσις τῆς ἐπισκοπῆς Βελλᾶς καὶ Κονιτζῆς «διότι καὶ τὰ κατὰ τὴν μητρόπολιν Ἰωαννίνων εἰς ἀρίστην καίτασιν προὐχώρησαν καὶ ἡ ἐπισκοπὴ Βελλᾶς καὶ Κονιτζῆς ἐπαύσατο πλέον οὐσα ἄπορος καὶ ἐνδεής, μὴ δύνασθαι δ' ἐπαρκεῖν ἐν ἀμφοτέροις ταῖς ἐπαρχίαις τὸν μητροπολίτην Ἰωαννίνων πρὸς τὴν θεάρεστον καὶ ἀκαταίτητον αὐτῶν διακυβέρνησιν⁴». β', Τὸ οὐχὶ σμικρὸν ὡς πρὸς τε τὸν ἀριθμῶν τῶν πιστῶν καὶ τὴν ἔκτασιν. Οὕτω παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ ἀπὸ 21 Ἰουλίου 1922 νόμου ἀριθ. 2890 διηρέθη ἡ ἐπισκοπὴ Χαλκίδος καὶ Καρυστίας ἀνασυσταθείσης τῆς ἐπισκοπῆς Καρυστίας «διὰ τε τὴν εὐρυτάτην ἔκτασιν τῆς ἐπαρχίας καὶ τὸν πληθυσμὸν αὐτῆς», ὡς καὶ διὰ λόγους ἱστορικούς, ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἥτοι ἐν τῷ κλίματι τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου ὑπὸ τῆς πατριαρχικῆς συνόδου, οὐχὶ ὑπὸ μόνου τοῦ μητροπολίτου, οὗ τῆ μητροπόλει εἶναι ἠνωμένη ἐπισκοπὴ τις ἄνευ ἀδείας αὐτῆς. Οὕτως ὁ Π. Γερμανὸς ὁ Δ' μαθὼν ὅτι ὁ Μ. Κρήτης Καλλίνικος προὔτιθετο νὰ χωρίσῃ ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ μητροπόλεως τὰς αὐτῆ ἠνωμένας ἐπισκοπάς, ἀποκαταστήσῃ δ' ἐν αὐταῖς ἰδίους ἐπισκόπους ἀπηγόρευσε διὰ τῶν ἀπὸ 15 Μαΐου 1843 ἐπιστολῶν αὐτῷ μὲν ἐπιχειρήσῃ τὸν χωρισμὸν⁵ τοῖς δ' ἐπισκόποις τῶν τῆ μητροπόλει Κρήτης ὑποκειμένων ἐπισκοπῶν μετασχεῖν τῆς ψηφίσεως καὶ χειροτονίας ἐπισκόπων ἐν ταῖς ὑπὸ τοῦ ἑαυτῶν μητροπολίτου τυχὸν ἀυθαίρετως χωρισθησομέναις ἀπὸ τῆς μητροπόλεως ἐπισκοπαῖς⁶. Ἐνίοτε τὸ οἰκουμενικὸν πατριαρχεῖον ἐπεμβαίνει εἰς μελετωμένην

¹ Ὅρα τὸ ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου 1860 πατριαρχ. γράμμα πρὸς τὸν Μ. Κρήτης Διονύσιον ἐν ΕΕΚ. 750 - 751.

² Ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ἀνασυστάσεως τῆς ἐπισκοπῆς Καρυστίας ἀπεφάνετο γνώμην ἡ ἱερὰ σύνοδος διὰ τοῦ ἀπὸ 24 Μαΐου ἀριθ. 531 ἐγγράφου. Ἐψηφίσθησαν δὲ ἐν ἔτει 1900 καὶ ἐν ἔτει 1903 νόμοι ἐπανιδρύοντες τὴν ἐπισκοπὴν Καρυστίας, ἀλλ' οἱ νόμοι οὗτοι δὲν εἶχον κυρωθῆ. Ὅρα ΙΣ. ἐτ. Κ. Β' (1912) ἀριθ. 30 σ. 383.

³ Ὅρα Κ. Μ. ΡΑΛΛΗ, Περὶ ἐνώσεως καὶ ἐπιδόσεως ἐπισκοπῶν, 1911, σ. 4, σημ. 11.

⁴ Ὅρα τὸν ἀπὸ Μαΐου 1863 πατριαρχ. καὶ συνοδ. τόμον ἐν ΕΕΚ. 160 - 162.

⁵ ΕΕΚ. 131 - 132.

⁶ Αὐτ. 132 - 133 πρὸς ἐξακρίβωσιν δὲ τῆς φήμης καθ' ἣν ὁ Μ. ἐχώρισεν ἀπὸ τῆς μητροπόλεως τὴν ἠνωμένην αὐτῆ ἐπισκοπὴν Χερρονήσου, ἴδιον ἐπίσκοπον αὐτῆς ἀναδείξας καὶ ὅτι ταῦτ' οὐκ ἐπιδόθητο

διαίρεσιν ἐπισκοπῶν ἄλλων πατριαρχείων ἀσύμφωρον ὑπ' αὐτοῦ κρινομένην ἐπειρᾶτο ἵνα ἀποτρέψῃ αὐτήν. Οὕτως ὁ οἰκουμενικὸς Π. Ἄνθιμος ὁ ΣΤ' διὰ τοῦ πρὸς τὸν Π. Ἀντιοχείας γράμματος ἀπὸ 19 Ἰανουαρίου 1849 ἀπέτρεψεν αὐτὸν τῆς μελετωμένης διαίρεσεως τῆς ἐπαρχίας Βηρυττοῦ¹. Εἶτε α', ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας, εἶτε β', κατ' αἴτησιν τοῦ ποιμνίου. Οὕτως ἐγένετο ὁ χωρισμὸς ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς Παραμουθίας τῆς ἐπισκοπῆς Ἱερομερίου² ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς Κυδωνίας τῆς ἐπισκοπῆς Κισσάμου καὶ Σελίνου³ ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Κρήτης τῆς ἐπισκοπῆς Λάμπης⁴ Ἡ ἀρμοδία πρὸς τὴν διαίρεσιν τῶν ἐπισκοπῶν ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ δὲν ὑπεχρεοῦτο, ὡς εἰκός, ἵνα στοιχήσῃ τῇ τοιαύτῃ αἰτήσῃ. Μόνον ἐν ἣ περιπτώσει ἡ ἀρμοδία ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ ἀπέστεργε τὴν διαίρεσιν διετέλουν δ' ἐμμένοντες τῇ περὶ διαίρεσεως αἰτήσῃ οἱ ταύτην ὑποβαλόντες ἐστοίχει τῇ αἰτήσῃ ἡ ἀρμοδία ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ πρὸς ἀποτροπὴν μείζονος κακοῦ. Οὕτως ὁ οἰκουμενικὸς Π. Ἄνθιμος ὁ ΣΤ' διὰ τοῦ ἑαυτοῦ ἀπὸ 24 Σεπτεμβρίου 1849 πρὸς τὸν Π. Ἀντιοχείας γράμματος, συνέστησεν αὐτῷ, ὅπως ἐν ἐπιμονῇ τῶν κατοίκων τοῦ Λιβανίου ὄρους εἰς τὴν διαίρεσιν τῆς ἐπαρχίας Βηρυττοῦ δι' ἀπαρτισμοῦ ἰδίας ἐπαρχίας ἐκπληρωθῇ ὁ πόθος αὐτῶν πρὸς ἀποτροπὴν μείζονος κακοῦ⁵ γ', Διὰ συνοδικῆς πράξεως, ἐκδιδομένου πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ γράμματος «ὕπομνήματος⁶» ἢ τόμου⁷ εἰς διηγεκῆ ἔνδειξιν καὶ μόνιμον παρᾶστασιν καταστρωννυμένου ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς Μ. ἐκκλησίας.

Παρ' ἡμῖν ἡ τῶν ἐπισκοπῶν διαίρεσις γίνεταί διὰ νόμου.

IV. Ἐπακολούθημα ἔχει 1) κανονικῶς μὲν γενομένη τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἐνώσεως, τῆς μεθ' ἐτέρας ἡνωμένης ἐπισκοπῆς ἀναλαμβανούσης τὴν προτέραν α', ἐπισκοπικὴν τάξιν. Οὕτως ἐπὶ Π. Ἰωακείμ. τοῦ Β' ἀναιρεθείσης τῆς τῇ μητροπόλει Κρήτης ἐνώσεως τῆς ἐπισκοπῆς Λάμπης ἀποκατεστάθη αὕτη εἰς τὴν πρὸ τῆς ἐνώσεως

νὰ πράξῃ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐπισκοπὴν Κνωσσοῦ, ἔγνω ἡ Μ. ἐκκλησία ἵνα πέμψῃ εἰς Κρήτην ἔξαρχον Ὅρα τὸ ἀπὸ 25 Μαΐου 1843 πρὸς τὸν Μ. Κρήτης πατριαρχ. καὶ συνοδ. γράμμα αὐτ. 133 - 135.

¹ Πατριαρχικῶν ἐγγράφων οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου ἐκδ. Κ. Δελικάνη, τόμ. Β', σ. 307 - 308.

² Ὅρα τὸ ἀπὸ Αὐγούστου 1809 πατριαρχ. καὶ συνοδ. σιγιλλιῶδες γράμμα ἐν Ε Ε Κ. 53 - 57.

³ Ὅρα τὸ ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου 1860 πατριαρχ. γράμμα πρὸς τὸν Μ. Κρήτης Διονύσιον ἐν Ε Ε Κ. 150 - 151.

⁴ Ὅρα τὸ ἀπὸ Μαΐου 1863 πατριαρχ. καὶ συνοδ. ὑπόμνημα τοῦ Π. Ἰωακείμ. τοῦ Β' ἐν Ε Ε Κ. 172 - 174.

⁵ Π. Ε. τόμ. Β' σ. 310.

⁶ Ὅρα τὸ ἀπὸ Μαΐου 1863 πατριαρχ. καὶ συνοδικ. ὑπόμνημα ἐν Ε Ε Κ. 172 - 174.

⁷ Ὅρα τὸν ἀπὸ Μαΐου 1863 πατριαρχ. καὶ συνοδικ. τόμον τοῦ Π. Ἰωακείμ. τοῦ Β' (Ε Ε Κ. 160-162), ἢ σιγιλλιῶδες γράμματος Ὅρα τὸ ἀπὸ Αὐγούστου 1809 πατριαρχ. καὶ συνοδ. σιγιλλιῶδες γράμμα τοῦ Π. Ἱερομίου τοῦ Δ' ἐν Ε Ε Κ. 53 - 57.

ἐπισκοπικὴν τάξιν, ἥτοι ὡς ἰδίᾳ ἐπισκοπὴ ὑποκειμένη τῇ μητροπόλει Κρήτης¹. ὡσαύτως καταργηθείσης τῆς τῆ μητροπόλει Ἰωαννίνων ἐνώσεως τῆς ἐπισκοπῆς Βελῶν καὶ Κονίτζης ἀποκατεστάθη αὐθις εἰς τὴν πρὸ τῆς ἐνώσεως ἐπισκοπικὴν τάξιν, ἥτοι ὡς ἰδίᾳ ἐπισκοπὴ ὑποκειμένη τῇ μητροπόλει Ἰωαννίνων² ἢ β', σταυροπηγιακὴν ἀξίαν. Οὕτω ἡ ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς Παραμυθίας χωρισθεῖσα ἐπισκοπὴ Ἱερομερίου καταργηθεῖσα ὡς ἐπισκοπὴ ἐν ἔτει 1809 ἀνέλαβε τὴν προτέραν σταυροπηγιακὴν ἀξίαν³ 2) Μὴ κανονικῶς γενομένη ἢ διαίρεσις ἐπακολούθημα ἔχει τὴν ἀκύρωσιν αὐτῆς ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἀποκαθισταμένων τῶν πραγμάτων εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν. Οὕτω ἐν ἔτει 1843 ἠκυρώθη ὁ ἀντικανονικῶς καὶ δὴ ἄνευ ἀδείας τῆς πατριαρχικῆς συνόδου γενόμενος χωρισμὸς τῆς ἐπισκοπῆς Χερρονήσου ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Κρήτης, ἐκελεύσθησαν δὲ διὰ τοῦ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1843 πατριαρχ. καὶ συνοδικ. γράμματος ὁ μὲν Μ. Κρήτης Χρυσάνθος, ἵνα διὰ τὸ ἔκθεσμον καὶ ἀπαράδεκτον τῆς τοῦ ἑαυτοῦ προκατόχου περὶ χωρισμοῦ πράξεως ἀπομακρύνῃ τῆς Χερρονήσου τὸν ἐν αὐτῇ παρανόμως χειροτονηθέντα ἐπίσκοπον, διατελεῖ δ' ἔχων ἠνωμένην τὴν εἰρημένην ἐπισκοπὴν τῇ ἑαυτοῦ μητροπόλει, ὁ δὲ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς τῆς Χερρονήσου, ἵνα μὴ ἀναγνωρίζῃ τὸν παρανόμως χειροτονηθέντα ἐπίσκοπον, διατελεῖ δ' ἀναγνωρίζων ἀρχιερεῶ τὸν Μ. Κρήτης⁴.

ANATOMIKH.—Über ein typisches Epiplloid des prozessus vermicularis des Menschen, von G. Sklavunos.

Vor zwei Jahren machte ich in der Akademie von Athen eine Mitteilung¹ über ein peritoneales Gebilde, das sich entlang des freien Randes des Wurmfortsatzes des Menschen ansetzte und welches ich «Epiplloidium» nannte. Dasselbe fand ich auch bei Neugeborenen und auf diese Weise wurde der Verdacht, dass es sich hierbei um pathologische Bildung handelte, ausgeschlossen.

Über die Bedeutung des Epiplloids konnte ich damals nichts sicheres vorbringen, doch sprach ich die Hypothese aus: 1. dass es sich um ein Rudiment des ventralen Mesenteriums handle und 2. dass es, wenn es vor-

¹ Ὅρα τὸ ἀπὸ Μαΐου 1863 πατριαρχ. καὶ συνοδ. ὑπόμνημα ἐν ΕΕΚ. 172-174.

² Ὅρα τὸν ἀπὸ Μαΐου 1863 πατριαρχ. καὶ συνοδ. τόμον αὐτ. 160-162.

³ Ὅρα τὸ ἀπὸ Αὐγούστου 1809 πατριαρχ. καὶ συνοδ. γράμμα ἐν ΕΕΚ. 53-57.

⁴ ΕΕΚ. 135-136.

¹ G. SCLAVUNOS.—Sur l'épiplloidium de l'appendice vermiculaire de l'homme.—*Praktika de l'Académie d'Athènes*, 4, 1929, p. 185.